

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.21.271/2024/5.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke
Dr. Madarász Anna előadó bíró
Dr. Farkas Antónia bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró
Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Dr. Gajdos Zoltán Zsolt Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Gajdos Zoltán Zsolt ügyvéd)

Az alperesek: I. rendű
III. rendű,
IV. rendű
V. rendű

Az alperesek képviselői: Dr. Czakó Marianna ügyvéd I. és III. rendű
Dr. Léka Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Léka Péter ügyvéd) IV. és V. rendű

A per tárgya: életjáradéki szerződés megszüntetése és ajándék visszakövetelése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Debreceni Törvényszék
5.Pf.20.539/2024/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Debreceni Járásbíróság
23.P.22.954/2021/84.

Rendelkező rész

A Kúria jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a III. rendű alperesnek 350.000 (háromszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A meg nem fizetett 2.000.000 (kétfmillió) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2020. február 5-én az ingatlannak a tulajdonában álló $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{4}$ hányadát életjáradéki szerződéssel a lányára, az I. rendű alperesre és ajándékozási szerződéssel az unokájára (az I. rendű alperesnek a szerződéskötéskor egyéves gyermekére), a III. rendű alperesre ruházta át.

[2] Az I. rendű alperes az életjáradék-fizetési kötelezettségét nem szerződésszerűen teljesítette.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[3] A felperes keresetében kérte, hogy a közte és az I. rendű alperes között 2020. február 5. napján létrejött életjáradéki szerződést a bíróság szüntesse meg, kérte az alpereseket annak a tűrésére kötelezni, hogy az [1] bekezdésben körülírt ingatlan I. rendű alperes nevén nyilvántartott $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányada vonatkozásában a tulajdonjogot a felperes javára jegyezzék vissza. A szerződés megszüntetése körében az I. rendű alperes által a részére megfizetett életjáradék visszafizetését vállalta. Kérte az alpereseket annak a tűrésére kötelezni, hogy ugyanezen ingatlan III. rendű alperes nevén nyilvántartott $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányada tekintetében a tulajdonjogát visszajegyezzék ajándék visszakövetelése jogcímén.

[4] A III. rendű alperessel szembeni kereseti kérelmét arra alapította, hogy az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékot adta, végleg megghiúsult, mivel az ajándékozási szerződés feltétele az volt, hogy az I. rendű alperes az életjáradékot rendszeresen fizetni fogja.

[5] Az I. és III. rendű alperes a kereset elutasítását kérte.

[6] A III. rendű alperes védekezése szerint az ajándékozásnak nem volt feltétele, nem is lehetett a felperes által állított feltétele vele, a kiskorú III. rendű alperessel szemben. Ő a nagymamával jó viszonyt ápol, az I. rendű alperes és a felperes közötti viszony megromlásáról nem tehet, ezért nem alapos a felperes ajándék visszakövetelése iránti igénye. Önmagában annak a ténye, hogy a felperes meggondolta magát, és az ingatlanban meglévő tulajdoni hányadával másként szeretne rendelkezni, nem ok az ajándék visszakövetelésére.

[7] A IV. és V. rendű alperesek a kereset teljesítését nem ellenezték.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság a felperes és az I. rendű alperes között 2020. február 5. napján létrejött életjáradéki szerződést megszüntette. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek tizenöt napon belül 2.726.600 forintot. Az alpereseket annak tűrésére kötelezte, hogy a felperes tulajdonjogát az ingatlan I. rendű alperes nevén nyilvántartott $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadára életjáradéki szerződés megszüntetése jogcímén az ingatlan-nyilvántartásba visszajegyezzék a felperes haszonélvezeti és életjáradéki jogának törlésével egyidejűleg. Rendelkezett – a fizetés megtörténtének igazolásától függően – a felperes tulajdonjogának az ingatlan $\frac{1}{4}$ tulajdoni hányadára való ingatlan-nyilvántartási visszajegyzése iránt. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[9] A felülvizsgálati eljárás tárgyát képező körben – figyelemmel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:236. § (1), (2) és 6:237. § (3) bekezdésére – kifejtette, hogy a III. rendű alperessel szemben előterjesztett, az ajándék visszakövetelésére irányuló keresetet nem találta alaposnak.

[10] Hivatkozott arra, hogy a PK. 76. számú állásfoglalás értelmében annak a tényét, hogy az ajándékozásra valamilyen téves feltevés indította, amely utóbb végleg meghiúsult, a felperesnek kellett bizonyítania.

[11] A kiskorú III. rendű alperes nevében a szerződés megkötésénél törvényes képviselője, az I. rendű alperes járt el, azonban az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a tartási (helyesen: életjáradéki) szerződés megkötését illetően a felperesnek azt az elvárását, hogy az I. rendű alperes számára életjáradékot fizet, nem lehet a III. rendű alperessel megkötött ajándékozási szerződés körében mint feltevést értelmezni, és nem lehet a III. rendű alperes terhére értékelni, ha az I. rendű alperes egy másik szerződésben foglalt kötelezettségének nem tesz eleget. Akkor sem, hogy ha dr. S B tanú akként nyilatkozott, hogy a két szerződést egymástól nem lehetett elválasztani. Egy kiskorú tekintetében ilyen feltételt, ilyen kötelezettséget nem lehet érvényesen vállalni. Az ajándékozásnak nem lehet feltétele egy tartási kötelezettség teljesítése, hiszen az egy más típusú szerződést jelent. Az I. rendű alperes nem szerződő fél az ajándékozási szerződésben. Az életjáradéki szerződésben vállalt kötelezettség megszegését nem lehet az ajándék visszakövetelése körében értékelni. A két szerződést külön kell választani egymástól.

[12] A felperes az I. rendű alperessel szembeni igényét az életjáradéki szerződés keretei között érvényesíthette. Az I. rendű alperes szerződéses kötelezettségének a megszegését nem jogosult a kiskorúval megkötött ajándékozási szerződésben joghátrányként levonni, ezért az ajándék visszakövetelése iránt előterjesztett kereseti kérelmet elutasította.

[13] Az ítélet keresetet elutasító rendelkezése ellen a felperes fellebbezett.

[14] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, fellebbezett részét helybenhagyta.

[15] A másodfokú bíróság a lényegét illetően egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a jogi álláspontjával, hogy a felperes az ajándékozásra vezető feltevése utólagos meghiúsulására hivatkozással a III. rendű alperesnek juttatott ajándék visszakövetelésére [Ptk. 6:237. § (3) bekezdés] nem jogosult.

[16] A felperes indokoltan hivatkozott arra, hogy a „feltevés” mint törvényi tényállási elem még részben sem azonos a „feltétel” (Ptk. 6:116. §) jogi fogalmával. A feltevés az ajándékozás időpontjában fennállott és az ajándékozó szándékát döntően meghatározó

kíváncsi, amely nem azonosítható az ajándékozó általános erkölcsi elvárásaival, hanem konkrétan kinyilvánított, a megajándékozott számára is felismerhető elvárás kifejezésre juttatása (BH2008. 149.). A feltételhez hasonlóan a feltevés is szükségképpen magában hordoz bizonyos kockázati elemet, bizonytalansági tényezőt: ezt ismeri el a jogszabály azzal, hogy meghíúsulásának következményeként biztosítja az ajándék visszakövetelésének lehetőségét (BH2019. 110.). Az érvényesen létrejött, feltevéssel kötött szerződés hatályos; a feltevésnek a szerződés hatályba lépésére vagy hatályának megszűnésére nincs hatása. Ezért a feltevés semmiképpen nem tekinthető feltételnek. Kizárja ezt az értelmezést az is, hogy a feltétel csak a feleken kívül eső, tőlük független magatartás, tény, körülmény lehet; a feltevés pedig általában a megajándékozott fél magatartását várja el (Kúria Pfv.II.20.190/2019/14.). Az ajándékozó feltevése általában (sőt: főszabályként) nem tartozik a szerződés lényeges tartalmához, ezért – a Ptk. 6:63. § (2) bekezdésében írtakból következően – mind a szerződés létrejötte, mind annak érvényessége szempontjából közömbös.

[17] A szülői ajándékozás számos esetben nem a gyermek, hanem az ő gyermekei (az ajándékozó unokái) részére történik, úgy azonban, hogy a feltevés a gyermekek szülőjével szemben fogalmazódik meg, vagy az ő súlyos jogsértésére történik hivatkozás. Az ilyen ajándékok visszakövetelhetőségétől a bírói gyakorlat elzárkózik, különösen, ha a megajándékozottak kiskorúak. A BH1997. 442. számú döntés szerint nem követelhető vissza az ajándék olyan feltevés végleges meghíúsulása miatt, amely a megajándékozott személyétől és magatartásától teljesen független körülmények jövőbeli kedvező alakulásával kapcsolatos elképzeléseken alapul, és amelyekre ezért a megajándékozottnak nincs befolyása. A kiskorú gyermektől a vele együtt élő szülő magatartására hivatkozással az ajándékot nem lehet visszakövetelni (BH2010. 152.).

[18] Az irányadó jogszabályi rendelkezés a bírói gyakorlatban kialakult helyes értelmezése szerint a felperes a III. rendű alperesnek adott ajándék visszakövetelésére a szóban lévő jogalapon még akkor sem jogosult, ha valóban az általa hivatkozott, az I. rendű alperessel szemben támasztott elvárásként megfogalmazódott feltevése indította őt az ajándékozásra. Az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntést hozott a felperes ajándék visszakövetelése iránti keresetéről. A másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú ítéletnek a gyámhatósági jóváhagyás szükségességével, valamint a szerződési feltétel felperes általi bizonyítása elmaradásával kapcsolatos indokolásbeli részeit {[79], [83] bekezdés}. E két vonatkozásban – a fellebbezés érdemi eredménytelenségétől függetlenül – a felperes okfejtése helytálló volt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[19] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és – tartalma szerint – elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereseti kérelmének történő helyt adást, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[20] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (4), (5) bekezdését és a Ptk 6:237. § (3) bekezdését jelölte meg.

[21] Előadta, hogy a Ptk. felhívott rendelkezése nem határoz meg olyan tényállási elemet, amely a feltevés végleges meghíúsulásának okaként a megajándékozott részéről szükséges bármilyen magatartást, felelősséget feltételezne. A jogalkotó az ajándékozót kívánja olyan helyzetbe hozni, hogy a jogszabály által biztosított esetekben, amikor megbánja, hogy

ajándékozott, vagy szüksége van az ajándékra, visszakérhesse azt. Nem lehet a jogszabályt kiterjesztően értelmezni a megajándékozott magatartását, ráhatását, felelősségét vizsgálni. Amennyiben a jogalkotónak az lett volna a szándéka, hogy a megajándékozott személy magatartása, felelőssége miatt hiúsul meg a feltevés, akkor azt a jogszabályban kellett volna meghatározni. A jogalkalmazói esetjog sem mehet szembe a jogszabállyal.

[22] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítást nem értékelte, nem indokolta, jóllehet minden bizonyítási cselekmény a jogszabályoknak megfelelően történt. Egy hibás jogi érvelést alkalmazott, amelyet meg is állapított a másodfokon eljáró bíróság. A másodfokú bíróság sem értékelte a bizonyítást a téves feltevésre tekintettel, csak arra utalt a jogi indokolás, hogy a megajándékozott a feltevés meghíúsulásáért nem felelt. A hivatkozott bírósági döntések és a jelen ügy tényállásának összehasonlítása is hiányzik az indokolásból.

[23] A III. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[24] Előadta, hogy az első- és másodfokú bíróság, de a Kúria is kötve van a kereseti kérelemhez és a felülvizsgálati kérelemben foglaltakhoz. A felperes az ajándék visszakövetelése iránti kereseti kérelmét a Ptk. 6:237. § (3) bekezdésére alapította, de az általa állított feltevést egyik bíróság sem találta bizonyítottnak. A másodfokú bíróság elemezte a téves feltevés és a feltétel közötti jogi különbségeket, és rámutatott, az adott esetben a feltevés az, ami vizsgálandó. A bírói gyakorlat elzárkózik attól, hogy a kiskorú részére juttatott ajándékot, azokkal a hivatkozásokkal, azokkal az indokokkal, amelyekre a felperes a kereseti kérelmét a III. rendű alperessel szemben előterjesztette, érvényesíteni lehessen.

[25] A polgári jogi jogviszonyokban a felek szabadon döntenek el, kivel és milyen tartalommal kötnék szerződést. Szerződéses jogviszonyban okkal kell számítani arra, hogy mindkét szerződő fél az ügyletet megfontoltan köti meg, és a megkötött szerződést betartja.

[26] Az eljáró bíróságok csak azokról a kérelmekről tudnak döntenek, és csak azokról a kérelmekről dönthetnek, amelyeket a felek előterjesztenek. A jogalkotó kifejezetten rögzítette a Ptk. 6:237. § (3) bekezdésében az ajándék visszakövetelésének lehetséges indokaként a téves feltevést. Ennek bizonyítása a felperest terhelte, de a bizonyítás nem vezetett eredményre. Az eredménytelenség nem az eljáró bíróságok mulasztásának vagy téves jogértelmezésének volt következménye. Az a felperesi hivatkozás, amely szerint azért követeli vissza az ajándékot mert meggondolta magát, az elsőfokú eljárásban kereseti kérelem részeként nem hangzott el, de ez nyilvánvalóan ellentétben áll a kötelmi jog általános szabályaival.

[27] A felperes felülvizsgálati kérelmében eljárási jogszabálysértésre is hivatkozott, azonban nem tudott megjelölni olyan jogszabálysértést, amely igazolná azon állítását, amely szerint az eljáró bíróságok nem a jogszabályok betartásával hozták volna meg az ítéletüket.

A Kúria döntése és jogi indokai

[28] A felülvizsgálati kérelem a következők miatt nem alapos.

[29] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre

hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b*), *c*) pont].

[30] A Ptk. 6:237. §-a szabályozza azokat az eseteket, amikor az ajándék visszakövetelhető. A felperes e § (3) bekezdésére hivatkozott, amely szerint az ajándékozó visszakövetelheti az ajándékot, vagy követelheti az ajándék helyébe lépett értéket akkor is, ha a szerződő felek számára a szerződéskötéskor ismert olyan feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékozó az ajándékot adta, utóbb véglegesen meghiúsult, és e nélkül az ajándékozásra nem került volna sor.

[31] A felperes felülvizsgálati kérelme értelmében a jogerős ítélet e rendelkezés alkalmazása során túlerjeszkedett a törvényi tényállás keretein, mert nem vezethető le olyan értelmezés, amely szerint a feltevés – amire tekintettel az ajándékozás történt –, ne lehetne harmadik személy magatartására visszavezethető.

[32] A Ptk. 6:237. § (3) bekezdése szerint az ajándék visszakövetelése akkor lehetséges, ha 1.) volt egy feltevés, amire tekintettel az ajándékozás történt, 2.) ez a feltevés a szerződés megkötésekor mindkét szerződő fél számára ismert volt, 3.) és ez a feltevés végleg meghiúsult. Valamennyi törvényi tényállási elemnek az adott történeti tényállásban is meg kell valósulnia. Az elsőfokú ítélet ilyen, a szerződéskötéskor a felek által ismert felperesi feltevést a tényállás keretében nem rögzített. Annyit tartalmazott, hogy az ajándékozási szerződés 4. (helyesen 7.) pontja szerint a felperes kijelentette, hogy az eljáró ügyvéd részletesen tájékoztatta a tartási, öröklési szerződés megkötésének, továbbá a végrendelet tételének lehetőségéről, de a felperes szándéka kifejezetten az ingatlan ajándékozására irányult. A felperes fellebbezése sem tartalmazta, hogy az elsőfokú bíróság e körben a tényállást nem állapította meg helyesen, és álláspontja szerint bizonyított az ajándékozás szerződéskötéskor kifejezésre juttatott feltevése, és annak végleges meghiúsulása.

[33] A Pp. 279. § (1) bekezdése értelmében a bíróság perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és a perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg. A felperes felülvizsgálati kérelme akkor lehetett volna eredményes, ha a bizonyítás adatai alapján az általa állított, a másik szerződő fél részéről is ismertnek minősülő feltevés igazolható lett volna, az erre vonatkozó peradatokat megjelöli, és – figyelemmel a [29] bekezdésben írtakra – a Pp. 279. § (1) bekezdését megsértett jogszabályi rendelkezésként feltünteti.

[34] A felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.I.21.474/2011., közzé téve BH2013. 119. számon, Pfv.VI.20.809/2024/13., Pfv.VI.20.108/2025/7.)

[35] Mivel a tényállást illetően a felperes nem hivatkozott olyan körülményekre, amelyek alapján az, és csak az lett volna megállapítható, hogy a felperesnek az ajándékozási szerződés megkötésekor volt olyan konkrétan meghatározható feltevése, ami véglegesen meghiúsult, és mert az adekvát jogszabályi rendelkezésre nem hivatkozott, a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás nem érinthető, amiből pedig következik, hogy a Ptk. 6:237. § (3) bekezdése nem sérült.

[36] Mivel a jogerős ítélet megfelelt a jogszabályoknak, azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[37] A felperes pervesztése folytán [Pp. 83. § (1) bekezdés] köteles a III. rendű alperes képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíj megtérítésére [a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés, 4/A. §]. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről szóló rendelkezés a Pp. 95. § (1) bekezdés *a*) pontján, 102. § (6) bekezdésén, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésén alapult.

[38] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés *d*) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[39] Ptk. 6:237. § (3) bekezdés

[40] Pp. 279. § (1) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[41] Ajándék visszakövetelése iránti kereset esetén a felperest terheli annak bizonyítása, hogy az ajándékozást egy a megajándékozott által is ismert feltevés vezette, és ez a feltevés végleg meghiúsult.

[42] Budapest, 2025. május 28.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Farkas Antónia s.k. bíró Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő